

Valtuustoaloite teemallisten työryhmien perustamisesta

Kunnanvaltuusto 22.02.2021 § 11

Matti Kuittinen luki ja jätti kokouksessa keskustan valtuustoryhmän puolesta seuraavan valtuustoaloitteen, jossa sanotaan mm. että

”Tällä valtuustoaloitteella haluamme kehittää Tohmajärven kunnasta entistä paremman paikan elää, asua ja yrittää. Asiat ovat tällä valtuustokaudella edenneet, mutta valmiiksi Tohmajärvi kuntana ei ole tullut. Monessa asiassa on edelleen parannettavaa. Parhaimpiin tuloksiin pääsemme, kun saamme ihmisiä nykyistä laajemmin mukaan Tohmajärven kehittämiseen.

Aloitteen allekirjoittajina haluamme, että tulevalla valtuustokaudella kunnanhallituksen alaisuuteen perustettaisiin eri teemoihin keskittyviä työryhmiä. Tarve työryhmille nousee esille siitä, että

- 1) kunnanhallituksen asialista ovat jo nyt todella pitkiä
- 2) joidenkin yksittäisten teemojen laajuus edellyttäisi ajallisesti laajempaa tai tiheämpää käsittelyä kuin mihin kokouksissa pystytään ja
- 3) joidenkin kunnan kannalta keskeisten asioiden käsittelyyn kuuluisi saada enemmän huomiota.

Työryhmät saisivat toimeksiannot työlleen kunnanhallitukselta. Ne voisivat olla myös ajallisesti rajattuja. Työryhmät olisivat yksi keino kuntastrategian tavoitteiden toteuttamisessa.”

Valtuustoaloite kokonaisuudessaan on pöytäkirjan **liitteenä**.

Päätös

Valtuusto ottaa aloitteen vastaan ja antaa sen edelleen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Kunnanhallitus 15.03.2021 § 104

Asian valmistelija

hallintopäällikkö

Esittelijä

vs. kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus antaa aloitteen edelleen hallintopäällikölle valmisteltavaksi.

Päätös

Hyväksyttiin esittelijän päätösehdotus.

Kunnallinen itsehallinto nauttii Suomessa vahvaa lainsäädännöllistä suojaa. Perustuslaissa määritelty kunnallinen itsehallinto on kuntalaisten itsehallintoa. Edustuksellinen demokratia on Suomen paikallishallinnon perusta. Edustuksellisuus perustuu kuntien asukkaiden joka neljäs vuosi käyttämään äänivaltaan kuntavaaleissa, jolloin he valitsevat edustajansa kunnanvaltuustoihin. Valtuustolla on kokonaisvastuu kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee edistää kuntalaisten suoraa osallistumista kunnan toimintaan ja päätöksentekoon.

Kuntalaki painottaa valtuuston roolia kunnan strategisena johtajana, jossa on tärkeää tulevaisuuteen suuntautunut, kunnan toiminnan pitkántähtäimen tavoitteiden ja päämäärien hahmottaminen ja linjaaminen. Jo kuntaliiton yleiskirjeen 4/2017 mukaan poliittisen johtajuuden kehittämisessä keskustelua on herättänyt luottamushenkilöiden työn vaativuuden kasvaminen ja ajankäytön lisääntyminen tehtävien hoidossa. Valtuustotyön kasvaneiden vaatimusten myötä suurimmassa osassa kuntia on monipuolistettu valtuustotyöskentelyä. Seminaari-, iltakoulu- ja tiimityöskentely sekä kyselytunnit ovat esimerkkejä tällaisista kehittämistoimenpiteistä, joilla pyritään pois pelkistä päätöskokouksista. Niitä käyttämällä voidaan kehittää poliittisen ja ammatillisen johdon yhteistyötä ja lisätä toimijoiden välistä luottamusta. Kunnissa on myös ymmärretty tarve pitkäjänteiseen luottamushenkilötyön kehittämiseen, joka pitää sisällään valtuutettujen ja muiden luottamushenkilöiden koulutuksen.

Kuntaliitto suosittelee myös, että myös kunnanhallituksen työskentelyssä yhä enemmän voimavaroja suunnattaisiin strategiseen toimintaan. Tärkeätä on ennakoida ajoissa, olla kaukonäköinen ja varautua tulevaisuuteen. Hallituksen on varmistettava, että kunta on tässä työssä ajoissa liikkeellä. Kunnallisten luottamushenkilöiden työskentelyedellytykset on asianmukaisesti turvattava. Jo pelkät kokoukset vaativat paljon aikaa puhumattakaan valmistautumisesta ja muusta asiaan liittyvästä toiminnasta. Lautakuntien tehtävänä on toimia lähellä palvelutuotantoa, johtaa ja valvoa erilaista palvelujen tuottamista kunnassa. Lautakuntien rooliin kuuluu myös vahvistaa ja tuoda esille kuntalaisnäkökulma palvelutuotantoa kehitettäessä. Tulevat vuodet edellyttävät vahvaa muutoksen hallintaa. Ennakointi, innovointi, kokeilut ja kehittäminen ovat keinoja toiminnan uudistamiseen tässäkin muutoksessa.

Nämä seikat huomioon ottaen valtuustoaloitteessa esitetty tavoite ihmisten nykyistä laajemmasta osallistamisesta Tohmajärven kehittämiseen on kannatettava.

[Kuntalain 30 §:n](#) kunnassa on oltava valtuuston lisäksi kunnanhallitus ja tarkastuslautakunta. Valtuusto voi lisäksi asettaa lautakuntia, johtokuntia ja jaostoja. Lisäksi kunnanhallitus ja valtuuston päätöksen nojalla muukin toimielin voi asettaa toimikunnan määrätyn tehtävän hoitamista varten. Tohmajärven kunnan hallintosäännössä ei ole määräyksiä toimikuntien perustamisesta. Näiden virallisten toimielinten lisäksi kunnassa voi olla vapaamuotoisia apu- ja valmisteluelimisiä, joilla ei ole muodollista toimielimen asemaa. Tällaisia ovat esimerkiksi johtoryhmä ja erilaiset työryhmät. Työryhmälle ei voida siirtää toimivaltaa tehdä kuntalaisia koskevia päätöksiä eikä toimivaltaa ylipäätensä tehdä muutoksenhakukelpoisia hallintopäätöksiä.

Valtuustoaloitteessa työryhmät esitetään keinoksi mm. kuntastrategian tavoitteiden toteuttamiseksi, kuntalaisten, luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden vuoropuhelun lisäämiseksi sekä asiantuntijuuden lisäämiseksi laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Näiden keinojen tavoittelemisen työryhmätyöskentelyllä on kuntalain puitteissa mahdollista.

Esimerkki teemallisista, jo käytössä olevista työryhmistä, lienee toimielimen nimeämä viranhaltijan rekrytoimista valmisteleva luottamushenkilöistä ja viranhaltijoista koostuva työryhmä. Rekrytoimista valmisteleva työryhmä täyttääkin hyvin työryhmätyöskentelyn määritelmän:

- toimielimen nimeämä
- ajallisesti laajempi tai tiheämpi käsittely kuin kokouksin pystytään toteuttamaan
- valmisteluun saadaan laaja osaaminen ja kokemus
- päätösvalta säilyy toimielimellä

Työryhmätyöskentelylle on tavoitteeksi asetettu myös kokousten asialistojen lyhentäminen. Koska työryhmille ei voida kuntalain puitteissa antaa toimivaltaa, eivät asialistat suoranaisesti lyhene mutta yksittäisten kokousasioiden käsittelyaika voi lyhentyä, mikäli toimielin sitoutuu työryhmän valmisteluun. Tähän sitoutumiseen vaikuttaa tietenkin myös työryhmän valmistelun laadukkuus. Toimielimen tietoisuus työryhmätyöskentelyn tuloksista sitouttaa toimieleintä osaltaan työryhmän valmisteluun. Työryhmätyöskentelyyn sitoutuminen on keskeinen osa laadukasta valmistelua. Asettaessaan työryhmän toimielimen on päätettävä myös työryhmän jäsenen oikeudesta hallintosäännön mukaiseen kokouspalkkioon talousarvion määräämissä rajoissa.

Vuoropuhelun lisäämiseksi kunnan työkalupakissa on myös seminaarit, iltakoulut, kyselytunnit ja listapalaverit. Viimeistään valtuustokauden vaihtumisen yhteydessä on luontevaa käydä perinpohjainen keskustelu siitä, mitä vuoropuhelun tapoja Tohmajärvellä on tällä hetkellä käytössä sekä mitä toivottaisiin lisäävän tai poistettavan. Vuoropuhelun työkalupakkikaan ei varmasti kaikilta osin ole vielä täysimääräisesti hyödynnetty ja kehitystyötä senkin osalta vielä jatketaan. Keskustelun arvoista lienee myös se, että onko viranhaltijoiden osallistuminen poliittisten valmisteluryhmiin aina välttämätöntä ja miltä osin työryhmiin osallistumisen voidaan olettaa kuuluvan luottamushenkilöiden tehtävien hoitamiseen liittyvään laajaan yhteydenpitoon muihin luottamushenkilöihin ja viranhaltijoihin jo asioiden ja kokousten valmisteluvaiheessa.

Työryhmätyöskentelyä, vuorovaikutusta ja viranhaltijavalmistelua laajempaa osallistamista jo siis tapahtuu mutta ei ole myöskään estettä saattaa työryhmätoiminta nykyistä näkyvämmäksi. Hallintosääntöön esitetään lisättäväksi kunnanhallitukselle, lautakunnille ja johtokunnalle oikeus nimetä työryhmä.

Asettaessaan työryhmän toimielin:

- nimeää jäsenet määräajaksi, korkeintaan toimielimen toimikaudeksi
- antaa valmistelutehtävän
- määrää valmistelun etenemisen raportointitavan
- päättää työryhmän jäsenten oikeudesta hallintosäännön mukaiseen kokouspalkkioon talousarvion asettamissa rajoissa

Tämä lisäysoesitys toteutetaan hallintosäännön päivittämisen yhteydessä kesäkuussa 2021.

Hallintosääntötarkistuksen yhteydessä määräyksiä kokouspalkkiosäännöksistä voidaan tarkistaa ja harkita työryhmän jäsenelle maksettavan palkkion suuruus.

Asian valmistelija

hallintopäällikkö

Esittelijä

vs. kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy toimenpiteet asiassa ja esittää ne valtuustolle vastauksena aloitteeseen ja esittää samalla, että valtuusto toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.
